

ВСЕУКРАЇНСЬКА ЕКОЛОГІЧНА ЛІГА

Україна, 01033, м. Київ, вул. Саксаганського, 30-В, оф. 33,

тел. (044) 289-31-42

E-mail: vel@ecoleague.net

www.ecoleague.net

ПРОЕКТ

Резолюція круглого столу

«Екологічні проблеми Черкаської області та шляхи їх розв'язання»

Наявність потужних промислових об'єктів у Черкаській області та нерациональне природокористування зумовлюють велике антропогенне навантаження на навколишнє середовище.

Основними екологічними проблемами Черкаської області є:

- 1) забруднення атмосфери викидами промислових підприємств та автотранспорту;
- 2) забруднення водних об'єктів скидами забруднюючих речовин із зворотними водами промислових підприємств, підприємств житлово-комунального господарства;
- 3) порушення гідрологічного та гідрохімічного режиму малих річок області;
- 4) поширення екзогенних геологічних процесів;
- 5) забруднення довкілля в результаті щорічного зростання обсягів накопичення твердих побутових відходів;
- 6) зберігання на території області відходів пестицидів, знешкодження яких проводиться спеціалізованими підприємствами та потребує значних коштів.
- 7) низький відсоток заповідання, загрози для об'єктів природно-заповідного фонду (далі ПЗФ);
- 8) втрата родючості чорноземів внаслідок високого відсотку розораності ґрунтів та техногенного навантаження.

В області функціонує 5 підприємств, які є екологічно небезпечними об'єктами, зокрема, найбільшими з них є промислові підприємства: ПАТ «Азот», ПрАТ «Миронівська птахофабрика», ПАТ «Черкасиобленерго», відокремлений підрозділ «Черкаська ТЕЦ» ПАТ «Черкаське хімволокно», ДП «Автоскладальний завод № 2» ПАТ «Автомобільна компанія «Богдан Моторс».

Загальні викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря в 2015 році становили 120,3 тис. т. (з яких викиди від стаціонарних джерел становили 57,5 тис. т, від пересувних джерел - 62,8 тис. т.), що на 16,3 тис. т. менше в порівнянні з 2014 роком.

Скорочення викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря обумовлено зменшенням викидів ПАТ «Черкаське хімволокно» ВП «Черкаська ТЕЦ» на 5,98 тис. т, ПрАТ «Миронівська птахофабрика» на 3,2 тис. т, ПАТ «Азот» на 0,7 тис. т. та скороченням викидів від пересувних джерел на 7,1 тис. т.

Особливо актуальною є дана проблема для міст області, зокрема м. Черкаси. У зоні впливу автодоріг м. Черкаси максимальні концентрації оксиду вуглецю становлять 2,0-9,0 ГДК, діоксиду азоту 1,2-2,0 ГДК, формальдегіду 1,9 ГДК.

Обсяг скиду забруднених стічних вод у області збільшився на 1,133 млн.м³ (з 4,825 млн.м³ у 2014 році до 5,958 млн.м³ у 2015 році).

Однією з основних причин є незадовільна робота більшості очисні споруд та каналізаційних мереж виробничих житлово-комунальних господарств. Стічні води скидаються в поверхневі водні об'єкти із перевищенням допустимих норм по БСК, ХСК, завислим речовинам, азоту амонійному, нітратам, фосфатам.

На території області діють кар'єри, в яких проводиться видобування корисних копалин. Кар'єрні води з кар'єрів, які розробляються нижче рівня залягання підземних вод відкачуються та після осадження зважених часток (відстоювання) скидаються у поверхневі водні об'єкти. Частина кар'єрних вод використовується для технологічних потреб видобувних підприємств.

Проблемним питанням є скидання неочищених кар'єрних вод у поверхневі водні об'єкти. Так, за даними Черкаського регіонального управління водних ресурсів, у 2015 році скинуто 0,576 млн. м³ неочищених стічних вод Хлестунівським кар'єроуправлінням, ТОВ «Уманський гранкар'єр» та ДП «Корсунь-Шевченківський гранкар'єр «Сівач» в р. Вільшанка, р. Уманка та р. Рось.

При сприятливих для розвитку екзогенних процесів метеорологічних умовах навесні можливе підтоплення в зонах впливу (підпору) Канівського та Кременчуцького водосховищ (Канівський, Золотоніський та Чигиринський райони), на забудованих прирічкових ділянках та зонах впливу ставів по річках Рось на ділянці від с. Нетеребка до гирла Вільшанка, на ділянці с. Воронівка - м. Городище і далі до гирла, Гірський Тікич між селами Шуляки - Сабадаш та Кути - смт. Буки, Гнилий Тікич між м. Звенигородка та смт. Лисянка та на ділянці між смт. Єрки та с. Бродецьке. Можливий розвиток процесів підтоплення в межах слабо дренованих рівнинних територій з утрудненим поверхневим стоком - по ряду сіл Черкаського, Драбівського та Чорнобаївського районів, на заході області - в межах Маньківського (на ділянці с. Дзензелівка - смт. Маньківка - с. Поташ, с. Іваньки) та Жашківського районів.

В залежності від інтенсивності весняного водопілля, підтоплення має місце у містах Ватутіне, Жашків, Звенигородка, Шпола, смт Лисянка, Тальнівському, Христинівському, Смілянському та Черкаському районах.

У 2015 році в області утворилось 1179,18 тис. т промислових відходів I – IV класів небезпеки, в тому числі 0,697 тис. т відходів I – III класів небезпеки, що складає 0,06 % від загальної кількості утворених відходів.

Окрему групу небезпечних відходів становлять невідомі, непридатні або заборонені до використання пестициди і агрохімікати.

За даними міжвідомчої обласної комісії з проведення інвентаризації непридатних пестицидів, станом на 01.01.2015 р. в 7 районах області (Городищенському, Драбівському, Звенигородському, Катеринопільському, Монастирищенському, Черкаському, Шполянському) зберігалось 301,114 т невідомих, непридатних та заборонених до використання хімічних засобів захисту рослин (відходів пестицидів).

Береги, що піддаються розмиву, мають загальну довжину 122,7 км. Серед них абразійні береги, розповсюджені в озерній частині водосховища, переважно на правобережжі в межах Чигиринського району (села Топилівка, Тінки, Рацеве) та лівобережжі - в межах Чорнобаївського району. Ерозійні береги знаходяться у верхній частині водосховища переважно в межах Канівського і Черкаського районів. Найбільш інтенсивно розмиваються береги в районі пристані Тубільці, в районі гирла р. Рось, напроти острова Просеред с. Пекарі (правий берег) і гирла протоки Оріхівка (лівий берег).

Переформування абразійних берегів озерної частини водосховища спостерігалось на правобережжі в районі с. Червона Слобода Черкаського району на ділянці довжиною близько 800 м. Середня величина розмиву берега на цій ділянці становила близько 0,3 м, за період 2010 - 2012 роки - 0,6 м.

Учасники засідання круглого столу «Екологічні проблеми Черкаської області та шляхи їх розв'язання» зазначили, що для поліпшення стану навколишнього середовища області та запобігання його деградації необхідно здійснити комплексні заходи, зокрема:

Черкаській обласній державній адміністрації:

- створити науково-експертну раду при Обласній державній адміністрації з представників профільних наукових установ та громадських природоохоронних організацій;
- розробити Програму інформування та просвіти населення з питань, що стосуються довкілля;
- сприяти реалізації громадських ініціатив та проектів щодо збереження природного середовища в рамках виконання Стратегії розвитку Черкаської області до 2020 року;
- забезпечити збереження та розширення територій ПЗФ та екологічної мережі;
- розробити програму регіонального моніторингу стану довкілля Черкаської області.

Управлінню екології та природних ресурсів Черкаської обласної державної адміністрації:

- проаналізувати статистику захворюваності населення міст Черкаси та Канів і пов'язати її з динамікою викидів підприємств для визначення впливу промисловості на здоров'я населення (разом з обласними службами охорони здоров'я);
- звернутися до Державної екологічної інспекції з вимогою провести перевірки найбільших підприємств-забруднювачів щодо дотримання вимог природоохоронного законодавства;
- здійснити заходи щодо винесення меж в натуру наявних об'єктів природно-заповідного фонду, актуалізувати матеріали обґрунтувань для створення нових об'єктів ПЗФ, зокрема, НПП «Холодний Яр».

Управління агропромислового розвитку Черкаської обласної державної адміністрації:

- актуалізувати перелік складів з непридатними пестицидами та забруднених отрутохімікатами ділянок в Черкаській області;
- здійснити поетапне перезатарювання та зважування непридатних пестицидів з метою подальшого вивезення для екологічно безпечної утилізації;
- організовувати інформаційні заходи та практичні семінари, спрямовані на розвиток органічного землеробства.

Департаменту містобудування, архітектури, будівництва та житлово-комунального господарства Черкаської обласної державної адміністрації:

- організувати пункти роздільного збирання макулатури, склотари, відпрацьованих батарейок та люмінесцентних ламп. Популяризувати концепцію роздільного збирання відходів серед населення шляхом проведення просвітницько-інформаційних заходів;
- здійснити санацію сміттєзвалищ, що не відповідають нормам екологічної безпеки;

- модернізувати Схеми санітарного очищення населених пунктів області з урахуванням сучасних тенденцій поводження з побутовими відходами;
- реконструювати найбільш зношені каналізаційні очисні споруди у містах та селах області;
- здійснити паспортизацію місць видалення твердих побутових відходів – сільських, селищних та міських сміттєзвалищ;
- сприяти розвитку відновлювальної енергетики для забезпечення потреб житлово-комунального та приватного секторів;
- розробити та затвердити рішенням обласної ради Програму розвитку біоенергетики у Черкаській області.

Черкаському обласному управлінню лісового та мисливського господарства:

- здійснити заліснення земель, непридатних для використання в сільському господарстві, деградованих та малопродуктивних.

Державній екологічній інспекції України в Черкаській області:

- перевірити підприємства, які здійснюють утилізацію небезпечних відходів у Черкаській області, щодо дотримання ліцензійних умов та вимог екологічної безпеки;
- здійснити перевірки найбільших підприємств-забруднювачів щодо дотримання вимог природоохоронного законодавства.

Керівництву ПАТ «Азот», ПрАТ «Миронівська птахофабрика», ПАТ «Черкасиобленерго», відокремлений підрозділ «Черкаська ТЕЦ» ПАТ «Черкаське хімволокно», ДП «Автоскладальний завод № 2» ПАТ «Автомобільна компанія «Богдан Моторс»:

- здійснити заходи щодо екологізації підприємств, запровадити такі технологічні процеси, які можуть забезпечити високий рівень очищення викидів в атмосферне повітря, тим самим будуть виключати або мінімізувати надходження забруднюючих речовин у атмосферне повітря;
- запровадити вдосконалені технології очищення стічних вод, що забезпечить профілактику впливу одночасно на повітряний басейн, ґрунт, рослинність, ґрунтові та поверхневі води;
- здійснити біологічне очищення суміші стічних вод, які закачуються на ставок-випарник, для повної ліквідації залишкових забруднень підземних вод.

Керівництву ПАТ «Черкаське хімволокно»:

- здійснити утилізацію відходів IV класу небезпеки, що розміщені у шламонакопичувачах обезводненого осаду та накопичувачі твердих відходів;

Керівництву ПрАТ «Миронівська птахофабрика»:

- припинити використання для технічних цілей артезіанську воду;
- здійснити утилізацію відходів виробництва, в тому числі й трупів птахів;
- використовувати відходи свого виробництва для отримання відновлювальних енергоресурсів.

Пропозиції та доповнення до Резолюції просимо надсилати на електронну пошту vel@escolleague.net до 14 липня 2017 року